

Kohtulahendite kogumik

EUROOPA KOHTU OTSUS (neljas koda)

16. november 2023*

Eelotsusetaotlus – Direktiiv 2001/23/EÜ – Artikli 1 lõige 1 – Töötajate õiguste kaitse ettevõtjate, ettevõtete või nende osade üleminekul – Notaribüroo üleminek – Töötajate töölepingu ülesütlemise tühisuse või õigusvastasuse tuvastamine – Tööstaaži kindlakstegemine hüvitise väljaarvutamiseks – Selle direktiivi kohaldatavus – Tingimused

Liidetud kohtuasjades C-583/21–C-586/21,

mille ese on ELTL artikli 267 alusel Juzgado de lo Social n° 1 de Madridi (Madridi töökohus nr 1, Hispaania) 30. juuli 2021. aasta otsustega esitatud eelotsusetaotlused, mis saabusid Euroopa Kohtusse 20. septembril 2021, menetlustes

NC (C-583/21),

JD (C-584/21),

TA (C-585/21),

FZ (C-586/21)

versus

BA,

DA,

DV,

CG,

EUROOPA KOHUS (neljas koda),

koosseisus: koja president C. Lycourgos, kohtunikud O. Spineanu-Matei, J.-C. Bonichot, S. Rodin (ettekandja) ja L.S. Rossi,

kohtujurist: G. Pitruzzella,

kohtusekretär: ametnik L. Carrasco Marco,

* Kohtumenetluse keel: hispaania.

arvestades kirjalikku menetlust ja 9. novembri 2022. aasta kohtuistungil esitatut,
arvestades seisukohti, mille esitasid:

- DA, CG, DV, BA, esindaja: *abogado* C. Martínez Cebrián,
- NC, JD, TA ja FZ, esindajad: *abogados* F. Mancera Martínez ja S. L. Moya Mata,
- Hispaania valitsus, esindajad: A. Gavela Llopis ja J. Rodríguez de la Rúa Puig,
- Saksamaa valitsus, esindajad: J. Möller ja M. Hellmann,
- Euroopa Komisjon, esindajad: B.-R. Killmann ja S. Pardo Quintillán,

olles 25. mai 2023. aasta kohtuistungil ära kuulanud kohtujuristi ettepaneku,
on teinud järgmise

otsuse

- 1 Eelotsusetaotlused puudutavad nõukogu 12. märtsi 2001. aasta direktiivi 2001/23/EÜ ettevõtjate, ettevõtete või nende osade üleminekul töötajate õigusi kaitsvate liikmesriikide õigusaktide ühtlustamise kohta (EÜT 2001, L 82, lk 16; ELT eriväljaanne 05/04, lk 98) artikli 1 lõike 1 tõlgendamist.
- 2 Taotlused on esitatud NC, JD, TA ja FZ (edaspidi koos „NC jt“) ning notarite BA, DA, DV ja CG vahelistes kohtuvaidlustes, mille ese on nende notarite juures järgemisi teenistuses olnud töötajate töölepingu ülesütlemise tühisuse või õigusvastasuse tuvastamine.

Õiguslik raamistik

Liidu õigus

Direktiiv 2001/23

- 3 Direktiivi 2001/23 põhjenduses 3 on märgitud:
„Tööandja vahetumise korral on vaja tagada töötajate kaitse, eriti nende õiguste kaitse.“
- 4 Direktiivi 2001/23 artikli 1 lõikes 1 on ette nähtud:
„a) Käesolevat direktiivi kohaldatakse ettevõtja, ettevõtte või selle osa ülemineku suhtes teisele tööandjale lepingu alusel toimuva ülemineku või ühinemise tulemusena;

- b) kui punktist a ja käesoleva artikli järgmistest sätetest ei tulene teisiti, on üleminek käesoleva direktiivi tähenduses oma identiteedi säilitava majandusüksuse üleminek, mis tähendab ressursside organiseeritud koondamist, mille eesmärk on majandustegevus põhi- või kõrvaltegevusena;
- c) käesolevat direktiivi kohaldatakse majandustegevusega tegelevate riigi- või eraettevõtjate suhtes, sõltumata sellest, kas nad tegutsevad kasusaamise eesmärgil või mitte. Riiklike haldusasutuste reorganiseerimine või haldusfunktsioonide üleminek ühelt riiklikult haldusasutuselt teisele ei ole üleminek käesoleva direktiivi tähenduses.“

5 Nimetatud direktiivi artikli 3 lõikes 1 on sätestatud:

„Võõrandaja töölepingust või töösuhtest tulenevad õigused ja kohustused, mis kehtivad ülemineku kuupäeval, lähevad sellise ülemineku tagajärjel üle omandajale.

Liikmesriigid võivad näha ette, et pärast ülemineku kuupäeva vastutavad võõrandaja ja omandaja solidaarselt kohustuste eest, mis tulenevad ülemineku kuupäeval kehtivast töölepingust või -suhtest enne ülemineku kuupäeva.“

6 Direktiivi artikkel 4 on sõnastatud järgmiselt:

„1. Ettevõtja, ettevõtte või nende osa üleminek ei saa iseenesest olla vallandamise põhjuseks võõrandaja või omandaja poolt. Käesolev säte ei takista sellist vallandamist, mis võib toimuda majanduslikel, tehnilistel või organisatsioonilistel põhjustel, mis toovad kaasa muudatusi tööjõus.

[...]

2. Kui tööleping või töösuhe lõpetatakse sellepärast, et üleminek toob kaasa töötingimuste olulise muutuse töötaja kahjuks, loetakse tööandja vastutavaks töölepingu või töösuhte katkestamise eest.“

Määrus (EL) nr 650/2012

7 Euroopa Parlamendi ja nõukogu 4. juuli 2012. aasta määruse (EL) nr 650/2012, mis käsitleb kohtualluvust, kohaldatavat õigust ning otsuste tunnustamist ja täitmist, ametlike dokumentide vastuvõtmist ja täitmist pärimisasjades ning Euroopa pärimistunnistuse loomist (ELT 2012, L 201, lk 107; parandus ELT 2019, L 243, lk 9), artikli 3 lõikes 2 on sätestatud:

„Käesoleva määruse kohaldamisel hõlmab mõiste „kohus“ kõiki kohtuasutusi ning kõiki teisi asutusi ja õigusala töötajaid, kellel on pädevus menetleda pärimisasju ning kes täidavad kohtulikke ülesandeid või tegutsevad kohtuasutuse poolt delegeeritud volituste alusel või tegutsevad kohtuasutuse alluvuses, tingimusel et tagatud on kõnealuste asutuste ja õigusala töötajate erapooletus ja poolte õigus olla ära kuulatud ning et kõnealuste asutuste poolt nende asukohaliikmesriigi õiguse alusel tehtud otsused vastavad järgmistele tingimustele:

a) otsuse võib kohtuasutusele edasi kaevata või läbivaatamiseks esitada ning

b) otsusel on samas küsimuses tehtud kohtuasutuse otsusega võrreldav õigusjõud ja -mõju.

[...]“.

8 Määruse artiklis 62 on sätestatud:

„1. Käesoleva määrusega luuakse Euroopa pärimistunnistus (edaspidi „tunnistus“), mis antakse välja kasutamiseks teises liikmesriigis ja millel on artiklis 69 määratletud õiguslik toime.

2. Tunnistuse kasutamine ei ole kohustuslik.

3. Tunnistus ei asenda liikmesriikides samal eesmärgil kasutatavaid siseriiklikke dokumente. Sellegipoolest on teises liikmesriigis kasutamiseks väljastatud tunnistusel artiklis 69 määratletud õiguslik toime ka liikmesriigis, mille asutus on selle käesoleva peatüki kohaselt välja andnud.“

9 Nimetatud määruse artiklis 64 on sätestatud:

„Tunnistus antakse välja liikmesriigis, mille kohtud on pädevad artikli 4, 7, 10 või 11 kohaselt. Tunnistust välja andev asutus on

a) artikli 3 lõikes 2 määratletud kohus või

b) muu asutus, millel on siseriikliku õiguse kohaselt pädevus pärimisasju menetleda.“

10 Määruse artikli 67 lõikes 1 on sätestatud:

„Tunnistust välja andev asutus annab tunnistuse välja viivitamata vastavalt käesolevas peatükis kehtestatud korrale, kui tõendamist vajavad asjaolud on tõendatud kooskõlas õigusega, mida kohaldatakse pärimisele, või kooskõlas muu õigusega, mida kohaldatakse konkreetsetele asjaoludele. [...]

Tunnistust välja andev asutus ei anna tunnistust välja eelkõige järgmistel juhtudel:

a) kinnitavad asjaolud on vaidlustatud või

b) tunnistus ei vastaks samu asjaolusid käsitlevale kohtuotsusele.“

Hispaania õigus

11 28. mai 1862. aasta konstitutsioonilise notariaadiseaduse (Ley Orgánica del Notariado; *Gaceta de Madrid* nr 149, 29.5.1862, lk 1) artiklis 1 on notar määratletud kui „ametiisik, kes on volitatud kooskõlas seadustega tõestama lepinguid ja ülejäänud kohtuväliseid dokumente“, ning lisatud, et „[t]erves kuningriigis on ainult üks kõnealuse ametiisiku kategooria“.

12 Notarid on kohustuslikus korras kindlustatud füüsilisest isikust ettevõtjate sotsiaalkindlustuse eriskeemi (Seguridad Social de los Trabajadores por Cuenta propia o Autónomos ehk RETA) alusel ning on nii ametiisikud kui ka nende teenistuses olevate isikute tööandjad, kellega nad sõlmivad vabalt töölepinguid, mille suhtes kohaldatakse kogu üldist tööõigust ja kogu liidu tööõigust.

13 Vastavalt kuninga 23. oktoobri 2015. aasta dekreediga 2/2015, millega kinnitatakse töötajate üldseaduse konsolideeritud redaktsioon (Real Decreto Legislativo 2/2015, por el que se aprueba el texto refundido de la Ley del Estatuto de los Trabajadores; *BOE* nr 255, 24.10.2015, lk 100224)

(edaspidi „kuninga dekreet 2/2015“), üldnormidele peavad notarid läbirääkimisi kollektiivlepingute üle, mis kehtivad kuni 2010. aastani kohalikul tasandil ja mis on sellest ajast alates üleriigilised.

- 14 Kuninga dekreet 2/2015 näeb artikli 44 lõigetes 1 ja 2 ette:

„1. Ettevõtte, selle ettevõtte töökeskuse või iseseisva tootmisüksuse üleminek ei lõpeta iseenesest töösuhet; uuele tööandjale lähevad üle eelneva tööandja töölepingust tulenevad ning sotsiaalkindlustust puudutavad õigused ja kohustused, sealhulgas pensioni puudutavad kohustused kohaldatavates erinormides sätestatud tingimustel ning üldjuhul kõik üleandja võetud täiendavat sotsiaalkindlustust puudutavad kohustused.

2. Selle artikli tähenduses on ettevõtte üleminek oma identiteedi säilitava majandusüksuse üleminek, mis tähendab ressursside organiseeritud koondamist, mille eesmärk on majandustegevus põhi- või kõrvaltegevusena.“

Põhikohtuasjad ja eelotsuse küsimus

- 15 NC jt töötasid Madridis (Hispaania) asuvas notaribüroos mitme eri notari heaks, kes olid selles büroos järgemisi ametis. 30. septembril 2019 pakkus DV, kes oli alates 31. jaanuarist 2015 selles büroos ametis olnud notar, NC-le jt võimalust töötada temaga koos tema uues büroos muus linnas või lõpetada nende töösuhe. NC jt valisid teise võimaluse, nende tööleping öeldi vääramatult jõe tõttu üles ja neile maksti sel alusel hüvitist.
- 16 BA nimetati 29. jaanuaril 2020 sama notaribüroo notariks. Ta võttis üle eelmise samal ametikohal olnud notari töötajad, sama materiaalse struktuuri ja jätkas notari ametitegevusega tegelemist samas tegevuskohas, kus hoitakse ka notari ametitegevuse raamatut, mis on Hispaania õigusnormides määratletud kui kõik ametlikud aktid ja muud dokumendid, mis sellele kogumile igal aastal lisatakse. BA ning NC jt sõlmisid 11. veebruaril 2020 töölepingud kuuekuulise katseajaga.
- 17 COVID-19 pandeemia tõttu võttis Hispaania justiitsministeeriumi (Ministerio de Justicia) õiguskindluse ja ametliku tõestamise peadirektoraat (Dirección General de Seguridad Jurídica y Fe Pública) 15. märtsil 2020 vastu otsuse, mis nägi ette, et tehakse üksnes kiireloomulisi toiminguid, notaribürood peavad võtma ametiasutuste soovitatud füüsilise distantsi hoidmise meetmeid ning töötajatele kehtestatakse vahetustega graafik. Järgmisel päeval läksid NC, TA ja JD notaribüroosse, et taotleda BA-lt eespool nimetatud meetmete kohaldamist. BA keeldus ja ütles samal päeval kirja teel üles NC, TA ja JD ning 2. aprillil 2020 FZi töölepingu, märkides, et nad ei olnud läbinud oma katseaega.
- 18 NC jt esitasid hagi Juzgado de lo Social n° 1 de Madridile (Madridi töökohus nr 1, Hispaania), kes on eelotsusetaotluse esitanud kohus, paludes tunnistada nende töölepingu ülesütlemise tühiseks või õigusvastaseks ning tuvastada, et nende tööstaaži tuleb arvestada alates päevast, mil nad alustasid töötamist nende notarite büroos, kes oli samades ruumides notari ametikohal olnud enne BA-d. BA vaidles nende nõuetele vastu ja väitis, et nende tööstaaži tuleks arvestada 11. veebruarist 2020, mil ta sõlmis NC jt-ga lepingu.

- 19 Eelotsusetaotluse esitanud kohus on seisukohal, et NC jt olid katkematult töösuhtes Madridis asuvas ühes ja samas büroos järgemisi ametis olnud põhikohtuasja vastustajatest notaritega kuni ajani, mil NC jt tööleping öeldi 2020. aastal üles.
- 20 Hispaania notarid on ametiisikud, kes nimetatakse ametisse pärast üleriigilise konkursi läbimist, mida regulaarselt korraldab justiitsministeeriumi õiguskindluse ja ametliku tõestamise peadirektoraat. Kõnealuse konkursi suhtes kohaldatakse üldisi erinorme ja viimane teadaolev konkursiteade oli mõeldud pensionile jäämisest, üleminekust, puhkusele minekust, surmast või eelmise konkursi tulemusel ametikoha täitmata jätmisest tingitud vabade ametikohtade täitmiseks.
- 21 Kui notar lõpetab oma tegevuse üleviimise või pensionile jäämise tõttu, peab tema ametijärglasest uus notar, kes võib jääda samadesse ruumidesse või mitte, säilitama 25 aasta jooksul oma eelkäija arhiivi ning väljastama koopiaid ja väljavõtteid nimetatud eelkäija poolt vastu võetud aktidest, kui huvitatud isikud seda taotleavad, kusjuures on tavaline, kuid mitte kohustuslik, et uus ametikandja säilitab kõik inim- ja materiaalsed ressursid, mis on notariameti eesmärgi täitmiseks organiseeritud. Töötajate olukord töösuhte lõpetamise korral ei ole reguleeritud ühegi konkreetse õigusnormi ega kollektiivlepingu sättega, välja arvatud juhul, kui notar läheb üle või läheb isiklikel põhjustel puhkusele.
- 22 Eelotsusetaotluse esitanud kohus märgib, et Tribunal Supremo (Hispaania kõrgeim kohus) tuvastas oma 23. juuli 2010. aasta kohtuotsuses, et notari avalik-õigusliku kohustuse õiguslik olemus „ei välista seda, et notar võib olla tööandja, kui [kuninga dekreedis 2/2015] ette nähtud kriteeriumid on täidetud, mis tähendab, et ta peab täitma tööõiguses tööandjale pandud kohustusi“, ning täpsustas, et „notarile ei kuulu sellist inim- ja materiaalsete ressurside organisatsiooni, mis võiks tuua kaasa ettevõtte ülemineku olukorra, kui ta annab üle büroo, milles ta on täitnud temal lasuvat avaliku võimu teostamise ülesannet, kuna tema järjestikused ametisse nimetamised ja järgnevad üleviimised sõltuvad valitsusest, ning teatava büroo notariks nimetamine ei muuda selle büroo organisatsioonilist tervikut talle kuuluvaks, vaid muudab ta pelgalt vastava büroo notari ametitegevuse raamatu hoidjaks ja selles teostatava avalike ülesannete – mitte avaliku võimu kitsas tähenduses – täitmise nähtavaks elluvijaks ja juhiks“.
- 23 Neil asjaoludel otsustas Juzgado de lo Social nº 1 de Madrid (Madridi töökohus nr 1) menetluse peatada ja esitada Euroopa Kohtule järgmise eelotsuse küsimuse:
- „Kas [direktiivi 2001/23] artikli 1 lõike 1 punkt a ja seega direktiivi sisu on kohaldatav juhul, kui notaribüroos ametis olev notar, ametiisik, kes on omakorda tema teenistuses olevate töötajate eraõiguslik tööandja ja kelle suhet tööandjana reguleerivad tööõiguse üldnormid ja sektori kollektiivleping, asub ametijärglasena ametisse selles büroos varem ametis olnud notari kohale, võtab üle eelmise notari ametitegevuse raamatu, jätkab tegevust samas töökohas sama materiaalse struktuuriga ja võtab üle eelmise notari töötajad?“

Eelotsuse küsimuse analüüs

Vastuvõetavus

- 24 BA ja Hispaania valitsus väidavad, et eelotsuse küsimus on vastuvõetamatu, kuna neli kuud enne seda, kui hagejad võttis tööle BA, lõppes nende töösuhe BA-le eelnenud samades ruumides asunud notari DV-ga, mille eest neile maksti hüvitist. Seega ei olnud DV ning NC jt vahel sõlmitud töölepingutest tulenevaid õigusi ja kohustusi notaribüroo üleandmise kuupäeval enam olemas ning NC jt olid igal juhul saanud hüvitise.
- 25 Siinkohal tuleb meelde tuletada, et eeldatakse, et liidu õiguse tõlgendamist puudutavad küsimused, mis liikmesriigi kohus on esitanud õiguslikus ja faktilises raamistikus, mille ta on määratlenud omal vastutusel ja mille paikapidavuse kontrollimine ei ole Euroopa Kohtu ülesanne, on asjakohased. Euroopa Kohus võib keelduda liikmesriigi kohtu esitatud eelotsuse küsimusele vastamast vaid siis, kui on ilmne, et taotletaval liidu õiguse tõlgendusel puudub igasugune seos põhikohtuasja tegelike asjaolude või esemega, kui probleem on hüpoteetiline või kui Euroopa Kohtule ei ole teada vajalikke faktilisi või õiguslikke asjaolusid, et anda tarvilik vastus talle esitatud küsimustele (17. mai 2023. aasta kohtuotsus BK ja ZhP (põhikohtuasja menetluse osaline peatamine), C-176/22, EU:C:2023:416, punkt 19 ja seal viidatud kohtupraktika).
- 26 Sellega seoses tuleb märkida, et direktiivi 2001/23 artikli 3 lõike 1 kohaselt lähevad ülevõtjale üle üksnes üleandja töölepingust või töösuhetest tulenevad õigused ja kohustused, mis kehtivad ülemineku kuupäeval. Lisaks ei ole Euroopa Kohtu väljakujunenud praktika kohaselt selle direktiivi eesmärk parandada töö tasustamist või töötingimuste paremaks muutumist ettevõtte ülemineku käigus (vt selle kohta 26. märtsi 2020. aasta kohtuotsus ISS Facility Services, C-344/18, EU:C:2020:239, punkt 25 ja seal viidatud kohtupraktika).
- 27 On tõsi, et eelotsusetaotlustest nähtuvalt ütlesid NC jt pärast DV uut ametisse nimetamist oma töölepingud 30. septembril 2019 üles ja sõlmisid 11. veebruaril 2020 lepingud BA-ga, kes oli nimetatud selle notaribüroo notariks, milles varem oli selle ameti kandja olnud DV.
- 28 Samas märgib eelotsusetaotluse esitanud kohus, et NC jt osutasid alates 24. maist 2004 oma teenuseid katkematult ja samas töökohas erinevatele selles büroos järgemisi ametis olnud notaritele, kellega neil oli tavapärase töösuhe. Ta lisab sellega seoses, et direktiivi 2001/23 kohaldamise tagajärjel säiliks tööstaaž alates nende töösuhete algusest nimetatud bürooga.
- 29 Mis puudutab Hispaania valitsuse argumenti, et eelotsuse küsimus on vastuvõetamatu, kuna NC jt on töösuhete lõpetamise tõttu hüvitist juba saanud, siis tuleb tõdeda, et selline võimalus tuleneb riigisisestest õigusnormidest, mille eesmärk ei ole direktiivi 2001/23 ülevõtmine, ning seega ei ole see eelotsuse küsimuse vastuvõetavuse hindamisel asjakohane. Lisaks tuleb täpsustada, et vastavalt NC jt poolt kohtuistungil esitatud märkustele, mida peab kontrollima eelotsusetaotluse esitanud kohus, on see hüvitis tagasi makstud.
- 30 Eeltoodust ei ilmne, et direktiivi 2001/23 tõlgendamist puudutaval eelotsuse küsimusel ei ole mingit seost põhikohtuasja faktiliste asjaoludega või et probleem on hüpoteetiline käesoleva kohtuotsuse punktis 25 viidatud kohtupraktika tähenduses. Neil asjaoludel tuleb küsimus tunnistada vastuvõetavaks.

Sisulised küsimused

- 31 Oma küsimusega palub eelotsusetaotluse esitanud kohus sisuliselt selgitada, kas direktiivi 2001/23 artikli 1 lõiget 1 tuleb tõlgendada nii, et see direktiiv on kohaldatav olukorras, kus notar, kes on ametiisik ja tema teenistuses olevate töötajate eraõiguslik tööandja, asub ametijärglasena ametisse selles büroos varem ametis olnud notari kohale, võtab üle eelmise notari ametitegevuse raamatu, eelmise notari töötajad ja jätkab sama tegevust samades ruumides samade materiaalsete ressurssidega.
- 32 Direktiivi 2001/23 artikli 1 lõike 1 punktis a on sätestatud, et seda direktiivi kohaldatakse ettevõtja, ettevõtte või selle osa ülemineku suhtes teisele tööandjale lepingu alusel toimuva ülemineku või ühinemise tulemusel.
- 33 Kõnealuse direktiivi artikli 1 lõike 1 punkti b kohaselt on „üleminek“ selle direktiivi tähenduses oma identiteedi säilitava majandusüksuse üleminek, mis tähendab ressursside organiseeritud koondamist, mille eesmärk on majandustegevus põhi- või kõrvaltegevusena. Mõiste üksus tähendab inimeste ja vara organiseeritud kogumit, mis võimaldab konkreetse eesmärgiga majandustegevuse elluviimist (27. veebruari 2020. aasta kohtuotsus Grafe ja Pohle, C-298/18, EU:C:2020:121, punkt 22).
- 34 Direktiivi 2001/23 artikli 1 lõike 1 punkti c esimese lause kohaselt kohaldatakse seda direktiivi majandustegevusega tegelevate riigi- või eraettevõtjate suhtes, sõltumata sellest, kas nad tegutsevad kasusaamise eesmärgil või mitte. Selle sätte teise lause kohaselt ei ole aga riiklike haldusametuste reorganiseerimine või haldusfunktsioonide üleminek ühelt riiklikult haldusametusest teisele „üleminek“ kõnealuse direktiivi tähenduses.
- 35 Seega tuleb enne selle analüüsimist, kas tegemist on üleminekuga direktiivi 2001/23 artikli 1 lõike 1 tähenduses, analüüsida, kas selline tegevus nagu Hispaania notarite tegevus kuulub mõiste „majandustegevus“ alla asjaomase direktiivi artikli 1 lõike 1 punkti c tähenduses.

„Majandustegevuse“ olemasolu direktiivi 2001/23 tähenduses

- 36 Euroopa Kohus on täpsustanud, et mõiste „majandustegevus“ hõlmab mis tahes tegevust, mis seisneb kaupade või teenuste pakkumises teataval turul. Seevastu ei saa „majandustegevuseks“ põhimõtteliselt kvalifitseerida tegevust, mille kaudu teostatakse avalikku võimu, võttes arvesse, et teenuseid, mis konkureerivad kasumit taotlevate ettevõtjate pakutavate teenustega, võib kvalifitseerida „majandustegevuseks“ direktiivi 2001/23 artikli 1 lõike 1 punkti c tähenduses (vt selle kohta 20. juuli 2017. aasta kohtuotsus Píscarreta Ricardo, C-416/16, EU:C:2017:574, punkt 34 ja seal viidatud kohtupraktika).
- 37 Eelotsusetaotlustest nähtub, et Hispaania notarid pakuvad klientidele turul oma teenuseid tasu eest, kusjuures need teenused seisnevad sisuliselt lepingute ja muude kohtuväliste dokumentide tõestamises. Euroopa Komisjoni poolt kohtuistungil esitatud andmete kohaselt kannavad need notarid selle tegevusega seotud finantsrisiki.
- 38 Nagu kohtujurist oma ettepaneku punktis 37 sisuliselt märkis, kuulub selline tegevus põhimõtteliselt mõiste „majandustegevus“ alla direktiivi 2001/23 artikli 1 lõike 1 punkti c tähenduses.

- 39 Siiski tuleb kontrollida, kas teatavate muude Euroopa Kohtu kasutuses olevast toimikust nähtuvate asjaolude tõttu võib sellist tegevust nagu Hispaania notarite ametitegevus käsitada kui otsesest ja eriomast osalemist avaliku võimu teostamises ning seda tuleb pidada avaliku võimu teostamiseks (vt analoogia alusel 24. mai 2011. aasta kohtuotsus komisjon *vs.* Belgia, C-47/08, EU:C:2011:334, punkt 85 ja seal viidatud kohtupraktika).
- 40 Sellega seoses tuleb märkida, et kuna tegemist on erandiga direktiivi 2001/23 artikli 1 lõikes 1 ette nähtud kohaldatavuse üldnormist, tuleb seda erandit tõlgendada kitsalt (vt selle kohta 7. septembri 2023. aasta kohtuotsus KRI, C-323/22, EU:C:2023:641, punkt 49 ja seal viidatud kohtupraktika).
- 41 Seega tuleb esiteks märkida, et Hispaania notarid on ametiisikud, kes pärast konkursi läbimist nimetatakse ministri määrusega ametisse.
- 42 Siiski tuleb seda, kas nad teostavad avalikku võimu, kontrollida lähtuvalt vastavatest tegevustest, mitte notarite seisundist Hispaania õiguskorras (vt analoogia alusel 24. mai 2011. aasta kohtuotsus komisjon *vs.* Belgia, C-47/08, EU:C:2011:334, punkt 116 ja seal viidatud kohtupraktika).
- 43 Teiseks võivad üksikisikud notari vabalt valida, nagu Hispaania valitsus kohtuistungil kinnitas. Kuigi notarite tasu on kindlaks määratud riigisiseste õigusnormidega, võib notari osutatavate teenuste kvaliteet siiski varieeruda sõltuvalt eelkõige kutseoskustest, seetõttu teostavad notarid oma tegevusi konkurentsitingimustes, mis ei ole iseloomulik avaliku võimu teostamisele (vt analoogia alusel 24. mai 2011. aasta kohtuotsus komisjon *vs.* Belgia, C-47/08, EU:C:2011:334, punkt 117 ja seal viidatud kohtupraktika).
- 44 Kolmandaks, mis puudutab Hispaania notarite täidetavaid ülesandeid, siis märgib Hispaania valitsus, et neil on muu hulgas pädevus ühelt poolt tõestada eraõiguslikke dokumente, sõlmida abielusid, neid abikaasade vastastikusel kokkuleppel lahutada, kuulutada välja lahuselu ning kanda suletud testamendi esitamine, tõestamine, avamine ja hoiustamine notari ametitegevuse raamatusse, ning teiselt poolt peavad nad Hispaania õigusnormides ette nähtud olukordades keelduma oma ülesandeid täitmast. Selles osas tuleneb 2. juuni 1944. aasta dekreediga, millega kiidetakse notariaadikorralduse ja -korra määrus lõplikult heaks (Decreto por el que se aprueba con carácter definitivo el Reglamento de la organización y régimen del Notariado; *BOE* nr 189, 7.7.1944, lk 5225), lõplikult heaks kiidetud notariaadikorralduse ja -korra määruse (edaspidi „notariaadimäärus“) artiklist 1, millele Hispaania valitsus oma kirjalikes seisukohtades viitab, et ametiisikuna on notaril õigus viia läbi tõestamistoiminguid, millega õigusküsimustes kinnitatakse seadusega kooskõlas koostatud ametlikus dokumendis poolte väljendatud tahteavalduste autentsust ja tõendusjõudu.
- 45 Olenemata sellest, kui olulised on niisugused üldistes huvides pakutavad tegevused, ei saa Hispaania notareid pidada riiklikeks haldusasutusteks direktiivi 2001/23 artikli 1 lõike 1 punkti c tähenduses, kuna nad tegutsevad konkurentsiolekorras.
- 46 Asjaolust, et notarid tegutsevad üldise huvi eesmärki järgides, kui nad keelduvad oma ametiülesandeid täitmast, ei piisa selleks, et pidada nende ametitegevust avaliku võimu teostamiseks. Teatavasti kaasneb riigisisestes õiguskordades reguleeritud eri kutsealade tegevusega sageli nende tegevustega tegelevatele isikutele kohustus sellist eesmärki järgida, ilma et nende tegevustega teostataks avalikku võimu (vt analoogia alusel 24. mai 2011. aasta kohtuotsus komisjon *vs.* Belgia, C-47/08, EU:C:2011:334, punkt 96).

- 47 Neljandaks teatas Hispaania Kuningriik määruse nr 650/2012 artikli 3 lõike 2 alusel komisjonile oma otsusest määrata kindlaks, et Hispaania notarid on selle sätte esimeses lõigus osutatud asutused või õigusala töötajad, kes kuuluvad nimetatud sätte tähenduses mõiste „kohus“ alla ja kes võivad vastava määruse artikli 64 alusel anda välja Euroopa pärimistunnistusi.
- 48 Tuleb märkida, et nimetatud määrus käsitleb kohtualluvust, kohaldatavat õigust ning otsuste tunnustamist ja täitmist, ametlike dokumentide vastuvõtmist ja täitmist pärimisasjades ning Euroopa pärimistunnistuse loomist ega mõjuta seega direktiivi 2001/23 artikli 1 lõike 1 punkti c tõlgendamist (vt analoogia alusel 15. märtsi 2018. aasta kohtuotsus komisjon *vs.* Tšehhi Vabariik, C-575/16, EU:C:2018:186, punkt 127 ja seal viidatud kohtupraktika).
- 49 Lisaks ei tähenda asjaolu, et liikmesriigi notarid kuuluvad määruse nr 650/2012 artikli 3 lõike 2 tähenduses mõiste „kohus“ alla, seda, et nad teostavad avalikku võimu. Selles sättes nõutavate tingimuste kohaselt ei hõlma mõiste „kohus“ mitte ainult asutusi või õigusala töötajaid, kellel on pädevus menetleda pärimisasju ning kes täidavad kohtulikke ülesandeid või tegutsevad kohtuasutuse poolt delegeeritud volituste alusel, vaid ka asutusi või õigusala töötajaid, kes tegutsevad pelgalt kohtuasutuse alluvuses.
- 50 Hispaania notarite pädevus anda määruse nr 650/2012 artikli 64 alusel välja Euroopa pärimistunnistusi ei ole samuti samaväärne avaliku võimu teostamisega. Esiteks tuleneb selle määruse artiklist 62, et nende tunnistuste kasutamine ei ole kohustuslik, ja teiseks selle määruse artikli 67 lõike 1 punktist a, et neid tunnistusi ei saa välja anda, kui tõendamist vajavad asjaolud on vaidlustatud.
- 51 Neil asjaoludel, mida peab kontrollima eelotsusetaotluse esitanud kohus, näib, et Hispaania notarite ametitegevus kuulub direktiivi 2001/23 artikli 1 lõike 1 punkti c tähenduses majandustegevuse alla.

„Ülemineku“ esinemine direktiivi 2001/23 tähenduses

- 52 Kõigepealt tuleb meelde tuletada, et direktiivi 2001/23 eesmärk on tagada majandusüksusega seotud töösuhete jätkumine omaniku vahetumisest sõltumata. Otsustav kriteerium selle tuvastamisel, kas tegemist on „üleminekuga“ nimetatud direktiivi tähenduses, on see, kas kõnealune üksus säilitab oma identiteedi, mis tuleneb eelkõige sellest, et tegevus kas jätkub realselt või seda alustatakse uuesti (vt selle kohta 16. veebruari 2023. aasta kohtuotsus Strong Charon, C-675/21, EU:C:2023:108, punktid 37 ja 38 ning seal viidatud kohtupraktika).
- 53 Käesoleval juhul võttis BA pärast seda, kui riik oli ta nimetanud selle notaribüroo notariks, milles varem oli selles ametis olnud DV, üle teatava osa töötajatest, materiaalse vara ja ruumid ning temast sai selle büroo notari ametitegevuse raamatu hoidja.
- 54 Konstitutsioonilise notariaadiseaduse artikli 1 kohaselt on notar ametiisik, kes on volitatud kooskõlas seadustega tõestama lepinguid ja ülejäänud kohtuväliseid dokumente, samas kui notariaadimääruse artikli 69 kohaselt on notaribüroo „avalik-õiguslik asutus“, mis on määratletud kui „[notariameti] täitmiseks organiseeritud inim- ja materiaalsed ressursid“.
- 55 Sellega seoses tuleb esiteks tõdeda, et asjaolu, et notar saab teatava notaribüroo notariks riigi poolt ametisse nimetamise tulemusel, mitte selles büroos varem ametis olnud notariga sõlmitud lepingu alusel, ei välista iseenesest ülemineku toimumist direktiivi 2001/23 tähenduses.

- 56 Üleandja ja ülevõtja vahelise lepingulise seose puudumine võib küll viidata sellele, et üleminekut direktiivi 2001/23 tähenduses ei ole toimunud, kuid see ei saa olla selles osas otsustava tähtsusega (vt selle kohta 16. veebruari 2023. aasta kohtuotsus *Strong Charon*, C-675/21, EU:C:2023:108, punkt 39 ja seal viidatud kohtupraktika).
- 57 Direktiivi 2001/23 kohaldatakse alati, kui lepinguliste suhete kontekstis muutub ettevõtja tegevuse eest vastutav füüsiline või juriidiline isik, kes on ettevõtja töötajatele tööandjaks. Seega ei ole direktiivi kohaldamiseks vaja, et üleandja ja ülevõtja vahel oleks otsene lepinguline suhe, kuna üleminek võib toimuda kolmanda isiku vahendusel (vt selle kohta 16. veebruari 2023. aasta kohtuotsus *Strong Charon*, C-675/21, EU:C:2023:108, punkt 40 ja seal viidatud kohtupraktika).
- 58 Seega ei välista asjaolu, et üleminek toimub ametiasutuste ühepoolse otsuse, mitte ühise tahte alusel, direktiivi 2001/23 kohaldamist (vt selle kohta 16. veebruari 2023. aasta kohtuotsus *Strong Charon*, C-675/21, EU:C:2023:108, punkt 41 ja seal viidatud kohtupraktika).
- 59 Teiseks ei mõjuta selle direktiivi kohaldatavust asjaolu, et ainult notaril on õigus osutada notari ametiteenuseid.
- 60 Nimelt peab üleminek direktiivi 2001/23 tähenduses puudutama stabiilselt organiseeritud majandusüksust, mille tegevus ei piirdu vaid ühe kindla töö tegemisega. Niisuguse üksuse moodustab inimeste ja vara mis tahes kogum, mis võimaldab ellu viia majandustegevust, millel on eraldiseisev eesmärk ning mis on piisavalt struktureeritud ja autonoomne (6. märtsi 2014. aasta kohtuotsus *Amatori jt*, C-458/12, EU:C:2014:124, punkt 31 ja seal viidatud kohtupraktika).
- 61 Nagu on märgitud käesoleva kohtuotsuse punktis 54, on notariaadimääruse artikli 69 kohaselt notaribüroo „avalik-õiguslik asutus“, mis on määratletud kui notariameti täitmiseks „organiseeritud“ inim- ja materiaalsete ressursside kogum. Lisaks märkis komisjon kohtuistungil, ilma et teised huvitatud isikud oleksid selles küsimuses vastu vaieldnud, kuid seda peab kontrollima eelotsusetaotluse esitanud kohus, et 24. juulil 2017 allkirjastatud notarite ja notaribüroo töötajate teise riikliku kollektiivlepingu (*II Convenio Colectivo estatal de Notarios y Personal Empleado*; *BOE* nr 241, 6.10.2017, lk 97369) artiklist 14 tuleneb, et isegi kui notaribüroo tegutseb notari alluvuses, täidab see oma töötajate vahendusel selliseid ülesandeid nagu büroo töö organiseerimine, dokumentide koostamine ja klientidega suhtlemine, eelkõige seoses õigusnõustamisega, mistõttu muutub see autonoomseks organisatsiooniks.
- 62 Käesoleval juhul, kuigi Hispaania notaribüroo tegutseb tingimata notari kontrolli alluvuses, tähendab riigi poolt uue ametikandja ametisse nimetamine sama notariameti üleandmist, mis on seotud eelkõige konkreetse geograafilise tööpiirkonnaga ja mida täitis eelmine ametikandja. Notaribüroos ametis oleva notari isiku sellist vahetumist tuleb käsitada tööandja vahetumisena, mille korral on direktiivi 2001/23 põhjenduse 3 kohaselt selle eesmärk kaitsta töötajaid.
- 63 Kolmandaks ei too notaribüroos ametis oleva notari vahetus tingimata kaasa selle büroo identiteedi muutumist.
- 64 Selleks et otsustada, kas ettevõtja identiteedi säilimise tingimus on täidetud, tuleb arvestada kõiki kõnealust tehingut iseloomustavaid faktilisi asjaolusid, sealhulgas eelkõige ettevõtja või ettevõtte tüüpi; seda, kas materiaalne vara, see tähendab ehitised ja vallasvara, on üle läinud või mitte; immateriaalse vara väärtust ülemineku ajal; seda, kas uus tööandja võttis üle olulise osa töötajatest või mitte; seda, kas toimus klientide üleminek või mitte, samuti enne ja pärast

üleminekut teostatava tegevuse sarnasust, ning seda, kas tegevus oli vahepeal peatatud, ja kui, siis kui kaua. Siiski on need tingimused vaid kohustusliku tervikliku hindamise üksikelemendid ning seega ei saa neid hinnata eraldiseisvana (16. veebruari 2023. aasta kohtuotsus Strong Charon, C-675/21, EU:C:2023:108, punkt 49 ja seal viidatud kohtupraktika).

- 65 Sellest tuleneb, et tähtsus, mis tuleb omistada erinevatele „ülemineku“ kriteeriumidele direktiivi 2001/23 tähenduses, varieerub tingimata sõltuvalt teostatud tegevusest või isegi majandusüksuses, ettevõttes või selle osas kasutatud tootmis- või tegevusmeetoditest (vt selle kohta 16. veebruari 2023. aasta kohtuotsus Strong Charon, C-675/21, EU:C:2023:108, punkt 50 ja seal viidatud kohtupraktika).
- 66 Euroopa Kohus on märkinud, et majandusüksus võib teatavates sektorites toimida märkimisväärse materiaalse või immateriaalse varata, nii et sellise üksuse identiteedi säilimine tema suhtes tehtud tehingu järel ei saa seega sõltuda sellise vara üleminekust (16. veebruari 2023. aasta kohtuotsus Strong Charon, C-675/21, EU:C:2023:108, punkt 51 ja seal viidatud kohtupraktika).
- 67 Sektoris, kus tegevus põhineb peamiselt töötajatel, millega on eelkõige tegemist juhul, kui tegevuse jaoks ei ole vaja spetsiifilist materiaalselt vara, ei saa majandusüksuse identiteet pärast asjaomast tehingut säilida, kui eeldatav ülevõtja ei võta üle olulist osa selle üksuse töötajatest arvu ja oskuste poolest (vt selle kohta 16. veebruari 2023. aasta kohtuotsus Strong Charon, C-675/21, EU:C:2023:108, punktid 52 ja 53 ning seal viidatud kohtupraktika).
- 68 See analüüs eeldab seega mitme faktilise asjaolu esinemist, mida liikmesriigi kohus peab konkreetselt hindama, arvestades Euroopa Kohtu seatud kriteeriume ja direktiiviga 2001/23 taotletavaid eesmärke, nagu töötajate kaitse tööandja vahetumise korral, et tagada nende õiguste kaitse, nagu on ette nähtud selle direktiivi põhjenduses 3 (vt selle kohta 16. veebruari 2023. aasta kohtuotsus Strong Charon, C-675/21, EU:C:2023:108, punkt 55 ja seal viidatud kohtupraktika).
- 69 Sellega seoses nähtub käesoleva kohtuotsuse punktist 54, et Hispaania õigusnormide kohaselt moodustavad notaribüroo töötajad ja selle seadmed „avalik-õigusliku asutuse“, mis on määratletud kui notariameti täitmiseks organiseeritud inim- ja materiaalsed ressursid.
- 70 Sellise notaribüroo tegevus põhineb peamiselt asjaomase büroo töötajatel, mistõttu see võib pärast üleminekut säilitada oma identiteedi, kui uus vastava büroo notar võtab üle olulise osa büroo töötajatest arvu ja oskuste poolest, mis võimaldab uuel notaril notaribüroo tegevust jätkata.
- 71 Juhul kui notar, kes on nimetatud teatava notaribüroo notariks, võtab üle olulise osa oma eelkäija töötajatest ja usaldab neile jätkuvalt selliseid ülesandeid, nagu on mainitud käesoleva kohtuotsuse punktis 61, tuleb märkida, et asjaolu, et ta on saanud teatavas geograafilises tööpiirkonnas asuva notaribüroo notariks, võtnud üle selle büroo materiaalse vara ja ruumid ning saanud notari ametitegevuse raamatu hoidjaks, näitab, et nimetatud büroo on säilitanud oma identiteedi.
- 72 Kõigist eeltoodud kaalutlustest tuleneb, et direktiivi 2001/23 artikli 1 lõiget 1 tuleb tõlgendada nii, et nimetatud direktiiv on kohaldatav olukorras, kus notar, kes on ametiisik ja tema teenistuses olevate töötajate eraõiguslik tööandja, asub ametijärglasena ametisse selles büroos varem ametis olnud notari kohale, võtab üle eelmise notari ametitegevuse raamatu, olulise osa oma eelkäija töötajatest ja jätkab sama tegevust samades ruumides samade materiaalsete ressursidega, tingimusel et büroo säilitab oma identiteedi, mis tuleb kindlaks teha eelotsusetaotluse esitanud kohtul, võttes seejuures arvesse kõiki tähtsust omavaid asjaolusid.

Kohtukulud

- 73 Kuna põhikohtuasja poolte jaoks on käesolev menetlus eelotsusetaotluse esitanud kohtus pooleli oleva asja üks staadium, otsustab kohtukulude jaotuse liikmesriigi kohus. Euroopa Kohtule seisukohtade esitamisega seotud kulud, välja arvatud poolte kohtukulud, ei hüvitata.

Esitatud põhjendustest lähtudes Euroopa Kohus (neljas koda) otsustab:

Nõukogu 12. märtsi 2001. aasta direktiivi 2001/23/EÜ ettevõtjate, ettevõtete või nende osade üleminekul töötajate õigusi kaitsvate liikmesriikide õigusaktide ühtlustamise kohta artikli 1 lõiget 1 tuleb tõlgendada nii, et nimetatud direktiiv on kohaldatav olukorras, kus notar, kes on ametiisik ja tema teenistuses olevate töötajate eraõiguslik tööandja, asub ametijärglasena ametisse selles büroos varem ametis olnud notari kohale, võtab üle eelmise notari ametitegevuse raamatu, olulise osa oma eelkäija töötajatest ja jätkab sama tegevust samades ruumides samade materiaalsete ressurssidega, tingimusel et büroo säilitab oma identiteedi, mis tuleb kindlaks teha eelotsusetaotluse esitanud kohtul, võttes seejuures arvesse kõiki tähtsust omavaid asjaolusid.

Allkirjad